Zlínský kraj DNES
Najdete nás i na Facebooku
facebook.com/ZlinskyDnes

„Místo dnešní nemocnice

Architekt Ivan Bergmann, který dnes slaví 75 let, mluví o svém poutu k rodnému Zlínu, proměně továrního areálu či nové nemocnici.

Petr Skácel
redaktor MF DNES

Foto: Zdeněk Němec, MAFRA

Je podepsaný pod proměnou zlínského mrakodrapu, venkovní podobou obchodního centra Zlaté jablko, dnes již zaniklou Lesní kavárnou a dalšími domy ve Zlíně i jinde po celé zemi. Architekt Ivan Bergmann toho za 75 let svého života stihl více než dost. „Dnes už pracuji jen úměrně svému věku," usmívá se pořád vitální muž.

Nelákalo vás někdy žít a pracovat jinde než ve Zlíně?
Nelákalo. Prožil jsem tady krásné dětství a dospívání, a když jsem se dostal na architekturu v Brně, propagoval jsem Zlín i mezi svými spolužáky. „Berko, vrať se do Gotyšu," říkali mi tehdy. *(směje se)* Už dva roky před koncem studia jsem navíc dostal podnikové stipendium ve Stavoprojektu Gottwaldov.

Díky uvolněným poměrům na konci 60. let jste se spolužákem Aloisem Novým ještě stihl navštívil Francii, Německo, Rakousko a Itálii. Nechtěl jste tam zůstat natrvalo?
Ne, vůbec. Odjížděli jsme v září 1968, měsíc po invazi. Doba byla rozvolněná, na hranicích se nehlídalo. V kapse jsme měli deset dolarů a jeli do Paříže, na jihu Francie jsme pracovali na vinobraní. Za rok jsme si zařídili pozvání od stavební firmy z Německa a zase odjeli ven. Pracovali jsme na stavbě a za ušetřené peníze pak objeli Evropu. Neuvěřitelné bylo, že v Nice se nás sešlo asi dvanáct spolužáků, přitom předem jsme o sobě nevěděli. Byl to zážitek, courali jsme se třeba po Florencii a najednou se zarazili: „Kaple Pazziů, o té jsme se učili!" Dnes už to lidem přijde normální, ale pro nás byl obrovský zážitek vidět na vlastní oči věci, které jsme předtím znali jen z učebnic.

Do Stavoprojektu jste nastoupil za normalizace, kdy se kladl důraz na výstavbu sídlišť a Zlín nebyl výjimkou. Přesto jste se dostal k jiným realizacím, že?
Vedl mě Jiří Čančík, což byl skvělý chlap s úžasnými kontakty. Je také autorem zlínského krematoria, což je špičková stavba. Vzal si mě pod křídla a díky němu jsem se dostal třeba k Lesní kavárně. Už ve škole jsem miloval skandinávské architekty, kteří propojovali své stavby s okolní zelení, Jura na tom byl stejně. Prostředí lesa a hřbitova přímo vybízelo k originální stavbě. Lesní kavárnu považuji za svoji nejoblíbenější stavbu, i když nyní už bohužel nestojí. Po revoluci měnila majitele, chřadla a nakonec musela jít k zemi.

Vy jste i po revolučním roce 1989 zůstal hlavním projektantem ve Stavoprojektu, nově S-projektu. A právě v této firmě jste se dostal ke své nejznámější práci, kterou bylo obnovení 21. budovy v továrním areálu. Udělal byste na něm zpětně něco jinak?
Tam nebylo moc co udělat jinak. Řešení, které pro mrakodrap zvolil Karfík, bylo nadčasové. Bylo ale nutné se k jeho práci chovat slušně a nezvolit žádné razantní zásahy. Snad se nám to povedlo.

A jak se vám zamlouvá celý tovární areál? Před lety jste řekl, že se nesmí stát jen pracovním prostorem, který nebude žít i večer a v noci. Neděje se to však?
Samozřejmě, že děje. Například podíl ploch pro bydlení je minimální, nějaké se pronajímají jen ve 32. budově. Poslední rok ovlivnil koronavirus, snad se to v budoucnu posune. Obnova továrního areálu pořád pokračuje, i když třeba v případě Fabriky neskrývám trochu emocionální obavu.

Velké komerční centrum, kvůli němuž šly k zemi tři tovární budovy vedle Baťova institutu, má být hotové za dva roky. Jak změní areál?
Bude to mamutí dům, který úplně ruší geometrický řád budov. Velmi mě zaujal názor kolegy architekta Slávka Kuchovského, který mi říkal: „Já bych tam nechtěl žádnou budovu." Z platformy mezi budovami 14 a 15 je krásný výhled na ten velkorysý prostor, úplně jako La Défense v Paříži. A kdyby se z toho parkoviště stal park, byla by to nádhera. Ale takové uvažování nemůžeme u majitelů tamějších pozemků očekávat.

Třeba Fabrika zase lidi do této části města dostane.
Celý areál je rozdělený na dvě části: západní je výrobní, východní je součástí širšího městského centra. A ano, velké nákupní centrum je pro lidi atraktivní, byť se tím výrazně zvýší doprava v areálu. Napadá mě jedno přirovnání: stavba Zlatého jablka architekta Sládečka, jehož malou část vedle Záložny jsem navrhoval, pomohla oživit náměstí Míru. Tehdy bylo v podstatě mrtvé.

Zlaté jablko je také jediné obchodní centrum ve městě, které vypadá pěkně. Komerční zóny v Malenovicích nebo na Čepkově jsou úplně bez nápadu, že?
To máte pravdu. U Čepkova je jediné plus, že tamější objekty jsou nízké a nepřekážejí výhledu na Jižní Svahy. Toho místa je škoda, mohlo se tam rozšířit centrum a vzniknout tam další městská čtvrť.

Stejně tomu mohlo být v případě areálu Baťovy nemocnice, pokud by se tedy Zlínský kraj rozhodl postavit nový špitál v Malenovicích.

Pokračování na straně 15

Házenkářky Zlína unikají ze dna interligy

ZLÍN Postup do play off zůstává mimo jejich možnosti, série čtyř domácích zápasů ale interligovým házenkářkám PSG Zlín pomohla k úniku ze dna tabulky. V sobotu ve své hale porazily poslední Hodonín 25:21, vyhrály třetí duel v novém roce a v pořadí MOL Ligy se posunuly už na deváté místo.

„Získat dva body, to byl jasný cíl. Ale utkání se nevyvíjelo dle našich představ, z přemíry snahy jsme kupily chyby a hrály zbrkle, nepromě-

Zubří vzdorovalo v poháru favoritovi poločas

ZUBŘÍ Sedm utkání, sedm výher. Vítězné tažení slovinského Gorenje Velenje v Evropském poháru EHF nezastavili ani házenkáři Robe Zubří. Favoritovi vzdorovali jen poločas, do sobotní odvety půjdou s deficitem pěti branek.

„Zápas ukázal, že se můžeme měřit i s evropskými kluby. Ale musíme se vyvarovat špatných vstupů do poločasů, které nám nevycházejí ani v extralize," vystihl nejlepší střelec zápasu Lukáš Mořkovský po porážce 26:31.

Až s přílišným respektem hrající mladíci Zubří prohrávali v 5. minutě 0:4, úvod druhého dějství ztratili

Fakta
Zubří má jisté play off

Když se chystali na úvodní duel osmifinále Evropského poháru EHF, mohli házenkáři Zubří zároveň slavit postup do play off české extraligy. Díky vítězství Dukly nad Brnem už neskončí hůře než osmí. „To ale nechceme," zdůraznil trenér Michal Tonar. Osmé místo by totiž znamenalo nerovný čtvrtfinálový souboj s Karvinou. Zubří může poskočit na šestou příčku, pokud ve středeční předehrávce zvítězí ve

lo Tonara. Vysokou laťku však jeho tým po obrátce neudržel. „Chyběl nám pohyb v útoku. Přibyly ztráty, které zkušený soupeře trestal."

Zubří nedokázalo zastavit příval branek z rychlých kontrů, jeho manko narostlo v jednu chvíli až na osm gólů a schylovalo se k nepříjemnému debaklu.

„Vypadalo, že bychom mohli prohrát velkým rozdílem. Naštěstí jsme dokázali výsledek udržet v mezích. Porážka o pět gólů s takovým týmem není hanba," pronesl Tonar.

Šance Zubří na průnik do semifi-

DNES Vedoucí redakce: Tomáš Železník
Regionální obchodní manažer: Jakub Ryšánek
Inzerce: 576 202 311
Šternberská 300, Zlín-Louky
Tel.: 516 202 110, redzl@mfdnes.cz
Předplatné a distribuce: 225 555 522
predplatne@mafra.cz

mohla být nová čtvrť“

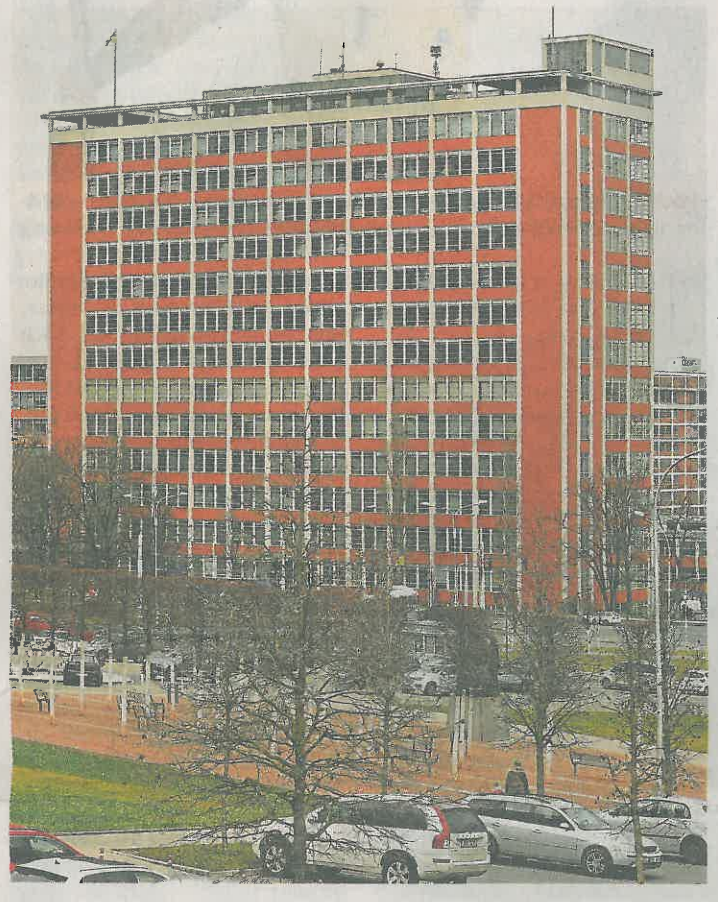

Begmannovy realizace Nahoře vlevo dnes již neexistující Lesní kavárna na zlínském hřbitově (na jejím místě stojí Lesní hotel), dále po směru hodinových ručiček Střední zdravotnická škola a penzion na Bartošově čtvrti ve Zlíně, budova České pojišťovny na ulici Zarámí, dům Dušana Jurkoviče v Luhačovicích a 21. budova v továrním areálu ve Zlíně, kde sídlí Zlínský kraj. Foto: Zdeněk Němec a Archiv MAFRA

Profil
Ivan Bergmann

Narodil se 22. března 1946 ve Zlíně, vystudoval Fakultu architektury a pozemního stavitelství VUT v Brně. Poté pracoval ve Stavoprojektu Gottwaldov a v jeho nástupnické firmě S-projekt. Od roku 2005 působí samostatně. Mezi jeho realizace v kraji patří Lesní kavárna ve Zlíně, ZŠ Kvítková Zlín, Dům kultury Vizovice, Obecní úřad a pošta Nivnice, Obecní úřad a zdravotní středisko Traplice, Česká pojišťovna Zlín, provozní středisko Povodí Moravy ve Zlíně-Malenovicích, Střední zdravotnická škola a penzion pro seniory Zlín, rekonstrukce zámku v Napajedlích, část fasády obchodního centra Zlaté Jablko + polyfunkční dům a parkoviště, rozhledna Vartovna v Senince, rekonstrukce domu Dušana Jurkoviče v Luhačovicích a proměna 21. správní budovy ve zlínském továrním areálu.

Dokončení ze strany 14

Když procházíte areálem nemocnice od Gahurových pavilonů na západě směrem k východu, tak vidíte, jak se dříve živelně rozrůstal. Nemá žádnou urbanistickou koncepci. I proto jsem k dalšímu rozvoji nemocnice ve stávajícím areálu skeptický. Zhlédl jsem prezentace projektů tří ateliérů na možnou proměnu podoby této lokality už bez nemocnice a nadchly mě. Byla by to nádherná nová městská čtvrť v krásném prostředí. Mohla by tam vzniknout bytová zástavba se skvělým životním prostředím.

Idea nové nemocnice se vám tedy líbí?
Když jsem viděl prvotní studie, tak mě zaujaly i díky jejich autorovi Miroslavu Pospíšilovi z Olomouce. To je velmi schopný architekt, který má za sebou spoustu skvělých staveb, mimo jiné rekonstrukci hradu Helfštýn. K nové nemocnici asi tolik - její stavba je rychlejší a levnější než neustálá rekonstrukce stávající Baťovky. Jako architekt s dlouholetými zkušenostmi vím, že když opravujete starý barák, nikdy nevíte, na co narazíte. Prodlužují se termíny a práce se prodražují. I proto jsem jednoznačně pro nový špitál.

Vidíte a lidé v krajských volbách nemocnici odmítli.
Možná se báli ceny za stavbu nemocnice, možná jsou konzervativní a zvyklí na současný areál. To já nedokážu posoudit. Jen můžu zopakovat, že nová nemocnice ve špičkové architektonické kvalitě je lepší řešení než oprava stávajícího areálu.

Která stavba ve Zlíně v posledních letech ve vás vyvolala největší emoci?
Tu kladnou určitě obnova Památníku Tomáše Bati od kolegy Všetečky, to byla vynikající práce. Velmi kladně jsem hodnotil i budovu Kooperativy od architektů Habarty a Záhořáka. A zápornou? Já jsem spíše stoik, který razí heslo, že skoro na všechny věci si člověk zvykne. Dříve jsem nemohl přenést přes srdce Univerzitní budovu od Evy Jiřičné. Vzhledem k jejímu jménu a reputaci jsem tuto stavbu považoval za příliš uměřenou. Očekával jsem víc. Totéž platí u Kongresového centra. Dnes tam ale často chodím na koncerty a přenesl jsem se i přes tu fialovou barvu, kterou moc nemusím. *(úsměv)*

Právě stavba Kongresového centra přinesla bouřlivou diskusi. Dnes už ho však nikdo neřeší.
Ano, lidé si na něj zvykli, svoji roli patrně sehrála vzpomínka na Masarykovy školy od Gahury, které na tomto místě dříve stály. Mně se u Kongresového centra nezdálo, že měřítkem neodpovídá prostoru a že je příliš natlačené do sousední křižovatky. Ale dnes k němu nemám tak velké výhrady.

O Zlínu jste řekl, že je „geniální improvizací“. Lze jeho podobu ještě posouvat? Mluví se o tom, že kvůli své poloze v údolí se může rozrůst už jen do výšky.
Zlín má výrazné výškové dominanty, které tvoří souvislý pás korespondující s orientací údolí. Teď se ale objevují developerské projekty, které se do podobných výškových staveb živelně pouštějí také. Příkladem je Park Tower na Lorencově ulici. Nebo v naprosto nelogickém prostředí mezi poliklinikou a budovou S-projektu měla, či snad dokonce má vyrůst šestnáctipodlažní budova, stejně vysoká jako mrakodrap. Tohle by se mělo řešit urbanistickou studií, která by neřešila jednotlivé investory, ale podívala se na budovy komplexně.

Dlouhodobě jste zastáncem zastavění jižní části náměstí Míru. Věříte, že se toho ještě dočkáte?
Věřím, že ano, umřít se zatím nechystám. *(směje se)* Podle mě se ale nic nestane, když to ještě chvíli počká na lepší ekonomickou situaci. Jsem pro zástavbu, náměstí by se tím uzavřelo a oddělilo od silnice.

A co přestavba Velkého kina?
Jde o objekt, který si určitě zaslouží péči města. V žádném případě bych ho neboural. Obchodní dům, Hotel Moskva a Velké kino jsou tři zásadní objekty z Gahurovy a Karfíkovy éry, které si Zlín musí v této části města udržet.

Je dobře, že magistrát na Velké kino a další projekty pořádá architektonické soutěže?
Jednoznačně. Je to jediná správná cesta a cením si přístupu radnice k zadávání těchto zakázek. Jsem také zvědavý na výsledky soutěže týkající se prostoru pod sportovní halou. Je to dostatečně velká plocha pro kvalitní bydlení a občanskou vybavenost, která velmi chybí obyvatelům sousední Letné.

Hned nad tím se nachází zimní stadion, který se má dočkat velké proměny za miliardu korun. Je to oprávněná investice?
Za mě ano. Studii dělají lidé, kteří mají zkušenosti s prací na O_2 areně v Praze. Viděl jsem jejich vizualizace a oceňuji, že velmi citlivě přistupují k architektuře stadionu. Jeho autorem byl Šebestián Zelina, můj přítel a kolega ze Stavoprojektu.

> U mrakodrapu nebylo moc co udělat jinak. Karfíkovo řešení je nadčasové.

Vás účast v některé soutěži neláká? Čím se teď zabýváte?
Pracuji úměrně svému věku. *(úsměv)* Mám rozdělanou rekonstrukci dvou rodinných domů, předělávám jednu zemědělskou usedlost a s akademickým sochařem Radimem Hankem děláme sochu Jana Antonína Bati v Otrokovicích. Ve Spytihněvi mám poradenskou činnost, podařilo se mi tam postavit dvě stavby, s nimiž jsem vnitřně spokojený: smuteční síň na hřbitově a vyhlídkovou terasu u Baťova kanálu. Jsem i městským architektem pro Napajedla. Teď je všechno utlumené covidem, snad se to brzy přežene a zase bude lépe.

Svědík smekl. Slovácko vyhrálo i po covidu

UHERSKÉ HRADIŠTĚ Smolná porážka od Slavie? Dvoutýdenní karanténa kvůli covidu, který vyřadil z provozu polovinu mužstva včetně trenérského štábu?

Žádný problém. Čtyři dny poté, co fotbalisté Slovácka vyšli z dvoutýdenní izolace, přemohli doma Ostravu 2:1 a ukázali, že v bitvě o evropské poháry s nimi musí severočeská konkurence z Jablonec a Liberce stále počítat.

„Po porážce od Slavie jsem říkal, že teď se ukáže charakter týmu, a covid to ještě umocnil. Chci před mančaftem smeknout. Vím, čím si Nevěděli jsme, co čekat,“ povídal kapitán Slovácka Vlastimil Daníček.

Slovácku dokonale vyšel taktický záměr - soupeře hned od začátku zaskočit aktivitou.

„Za žádnou cenu jsme nechtěli ustoupit od naší hry, i když jsme věděli, že to nevydržíme,“ podotkl Svědík.

„Řekli jsme, že uvidíme, na co to bude stačit,“ přitakal Daníček.

Nejdříve ale Slovácko přežilo superšanci Ndefeho, který po nedorozumění gólmana Nemravy se stopery trefil tyč prázdné brány.

hodil s úsměvem Daníček, který je v letošní sezoně z penaltového puntíku stoprocentní stejně jako Kliment. Vítězná ale byla až následující branka Kohúta, který dorazil do sítě vlastní střelu.

„Slovácko bylo v první půlce jasně lepší a zaslouženě šlo do vedení,“ uznal ostravský kouč Ondřej Smetana.

Když si dal v 54. minutě ukázkového vlastence Šimko, muselo se ale o perně vydřené vítězství strachovat až do konce.

„Ubývaly nám síly. Bylo jasné, že si projdeme v utkání krizí,“ tušil

Junior vychytal nulu, Vsetín sérii srovnal

VRCHLABÍ Bude to vyrovnaná série, tušili hokejisté Robe Vsetín před startem prvoligového čtvrtfinále ve Vrchlabí. A úvodní dva duely v Podkrkonoší jejich předpoklady naplnily.

„Jsme rádi, že se vracíme domů za stavu 1:1,“ oddechl si trenér Vsetína Roman Stantien poté, co jeho tým vyhrál druhé utkání 2:0.

O den dříve nezvládl prodloužení (3:4) a do sobotního střetnutí tak nastupoval pod tlakem.